

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
KANTONALNI SUD U ZENICI
Broj 39 0 P 060375 22 Gž 2
Zenica, 01.08.2022.godine

Kantonalni sud u Zenici, građansko vijeće sudija: Jasmina Begović Devović, predsjednica vijeća, Albisa Kapić i Mario Anić, članovi vijeća u pravnoj stvari tužiteljice M. U. ulica ... J., općina T., koju zastupa punomoćnik Hadžić Ragib, advokat iz Zenice, protiv tuženih U. M. i U. U., sinovi A., „... J., općina T., koje zastupa punomoćnik Mehurić Emir, advokat iz Gračanice, radi utvrđivanja bračne stečevine, vrijednost spora 120.000,00 KM, odlučujući o žalbama tužiteljice i tuženih izjavljenim protiv presude Općinskog suda u Tešnju broj: 39 0 P 060375 20 P od 14.04.2022.godine u sjednici vijeća održanoj dana 01.08.2022.godine, donio je:

PRESUDU

Žalbe se odbijaju, presuda broj: 39 0 P 060375 20 P od 14.04.2022.godine, potvrđuje.

Obrazloženje

Presudom prvostepenog suda, stav prvi izreke, utvrđeno je da bračnu stečevinu tužiteljice i tuženog U.M.a čini putničko motorno vozilo VW Golf, registarskih oznaka ..., broj šasije: ..., proizvedeno 2015. godine sa po ½ dijela.

Stavom drugim izreke, odbijen je, kao neosnovan tužbeni zahtjev, za utvrđenje: „da bračnu stečevinu tužiteljice U. M. i tuženog U.M.a čini suvlasnički/suosnovački udio u Privrednom društvu „...“ d.o.o. J.-T. sa učešćem u kapitalu od 50%, te da udio tužiteljice u predmetnoj imovini iznosi 25%, slijedom čega su tuženi dužni da trpe da se tužiteljica u sudskom registru privrednih subjekata, koji se vodi kod Općinskog suda u Zenici, upiše kao suvlasnik/suosnivač Društva za međunarodni transport, unutrašnju i vanjsku trgovinu „...“ d.o.o. J.-T., JIB ..., MBS: ..., sa 25% udjela i prihodi iz imovine, koju je privredno društvo „...“ doo J. T. ostvarilo u periodu od 16.09.2009. godine do dana 07.07.2020.godine u iznosu od 718.199,00 KM, te se utvrđuje da udio tužiteljice u ovoj imovini i prihodima iz ove imovine iznosi ½ dijelova, a u iznosu od 359.099,50 KM, ostvarenom u:

- godini 2012. u iznosu od 2.764,25 KM,
- godini 2013. u iznosu od 13.868,25 KM,
- godini 2014. u iznosu od 12.500,00 KM,
- godini 2015. u iznosu od 12.500,00 KM,
- godini 2016. u iznosu od 69.995,50 KM,
- godini 2017. u iznosu od 56.375,00KM,

godini 2018. u iznosu od 68.928,00 KM,
godini 2019. u iznosu od 77.418,50 KM,
godini 2020. u iznosu od 44.750,00 KM.“

Stavom trećim izreke odlučeno je da svaka strana podmiruje svoje troškove parničnog postupka.

Protiv te presude tužiteljica i tuženi su blagovremeno izjavili žalbe, kojim je osporavaju zbog povreda odredbi parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da ih ovaj sud usvoji.

Iako iz uvoda žalbe tužiteljice slijedi da presudu osporava u cijelosti, zbog čega se postavlja pitanje postojanja pravnog interesa jer osporena presuda sadrži dosuđujući dio, stav prvi izreke, međutim preostali dio žalbe se ipak odnosi na odbijajući dio, stav drugi izreke. U žalbi se prigovara utvrđenju prvostepenog suda da tužiteljica nema udjela u Privrednom društvu „...“ d.o.o. J. i da joj slijedom tog utvrđenja ne pripada tužbenim zahtjevom potraživani suvlasnički dio od 25%, a ni srazmjernan dio ostvarene dobiti.

Tuženi presudu osporavaju u dosuđujućem dijelu, stav prvi i u dijelu odluke o troškovima parničnog postupka, stav treći izreke. Kao i tužiteljica i tuženi osporavaju utvrđenje prvostepenog suda da bračnu stečevinu tužiteljice i tuženog U.M.a čini motorno vozilo marke „Golf“, a slijedom toga osporavaju i suvlasničke udjele bivših bračnih partnera. Konačno tuženi odluku o troškovima parničnog postupka smatraju nezakonitom, jer se prilikom dosude istih ne primjenjuju odredbe člana 280. Porodičnog zakona.

U odgovoru na žalbu tužiteljice, ovom sudu dostavljen saglasno odredbama člana 214. i člana 236. Zakona o parničnom postupku, tuženi su ih osporili i postavili zahtjev za naknadu troškova sastava tog odgovora u iznosu od 1.222,65 KM.

Odgovor tužiteljice na žalbu tuženih, saglasno odredbama člana 214. i člana 236. Zakona o parničnom postupku, nije dostavljen.

Nakon što je ispitao prvostepenu presudu u dijelu u koji se žalbom pobija i ex offo u smislu odredbi člana 221. Zakona o parničnom postupku (Sl.novine F BiH broj 53/03, 73/05,19/06 i 98/15) ovaj sud je zaključio da:

Žalbe nisu osnovane.

Predmet spora je zahtjev za utvrđenje da bračnu stečevinu tužiteljice i tuženog U.M.a čine: putničko motorno vozilo „Golf“, registarskih oznaka ..., broj šasije: ..., proizvedeno 2015. godine sa suvlasničkim udjelima od po ½.

Predmet spora je i zahtjev za utvrđenje da bračnu stečevinu tužiteljice i tuženog U.M.a čini: „suvlasnički/suosnovački udio u Privrednom društvu „...“ d.o.o. J.-T. sa učešćem u kapitalu od 50%, te da udio tužiteljice u predmetnoj imovini iznosi 25%, slijedom čega su tuženi dužni

da trpe da se tužiteljica u sudskom registru privrednih subjekata, koji se vodi kod Općinskog suda u Zenici, upiše kao suvlasnik/suosnivač Društva za međunarodni transport, unutrašnju i vanjsku trgovinu „...“ d.o.o. J.-T., JIB ..., MBS: ..., sa 25% udjela i prihodi iz imovine, koju je privredno društvo „...“ doo J. T. ostvarilo u periodu od 16.09.2009. godine do dana 07.07.2020.godine u iznosu od 718.199,00 KM, te se utvđuje da udio tužiteljice u ovoj imovini i prihodima iz ove imovine iznosi ½ dijelova, a u iznosu od 359.099,50 KM, ostvarenom u:

- godini 2012. u iznosu od 2.764,25 KM,
- godini 2013. u iznosu od 13.868,25 KM,
- godini 2014. u iznosu od 12.500,00 KM,
- godini 2015. u iznosu od 12.500,00 KM,
- godini 2016. u iznosu od 69.995,50 KM,
- godini 2017. u iznosu od 56.375,00KM,
- godini 2018. u iznosu od 68.928,00 KM,
- godini 2019. u iznosu od 77.418,50 KM,
- godini 2020. u iznosu od 44.750,00 KM“

Iz činjeničnog utvrđenja prvostepenog suda proizlazi da su tužiteljica i tuženi U.M. od dana 25.03.2002. godine (datum zaključenja braka) do dana 07.07.2020. godine (datum razvoda braka) iz čega slijedi, a što je među strankama nesporno, kao i prethodno da je bračna zajednica trajala preko osamnaest godina.

Dalje proizlazi (akt Sektora za administraciju, Odsjek za administraciju T. broj ... od 19.03.2021. godine) da je putničko motorno vozilo „Golf“, registarskih oznaka ..., broj šasije: ..., proizvedeno 2015. godine, zajednička imovina tužiteljice i tuženog U.M.a stečena za vrijeme trajanja njihove bračne zajednice. Na temelju navedenog utvrđenja, a suprotno žalbenim navodima tuženih, prvostepeni sud je iz razloga navedenih na strani šestoj obrazloženja osporene presude, koje ovaj sud smatra dostatnim, jasnim i pravilnim, usvojio dio tužbenog zahtjeva, stav prvi izreke osporene presude.

Iz činjeničnog utvrđenja prvostepenog suda, koje ima potvrdu u stanju spisa, proizlazi da su tuženi sa po 50% udjela, od svog oca (rješenjem o nasljeđivanju broj 39 0 O 005299 09 O od 16.09.2009. godine) naslijedom stekli Privredno društvo „...“ d.o.o. J.-T.. Suprotno žalbenim prigovorima tužiteljice, upravo na temelju, između ostalih (nalaz i mišljenje vještaka, iskaza saslušanih) i navedenog utvrđenja, prvostepeni sud je odbio dio tužbenog zahtjeva za utvrđenje da bračnu stečevinu tužiteljice i tuženog U.M.a čini suvlasnički/suosnovački udio u Privrednom društvu „...“ d.o.o. J.-T. sa učešćem u kapitalu od 50%, te da udio tužiteljice u predmetnoj imovini iznosi 25%, pa da bi, slijedom navedenog utvrđenja tuženi bili dužni trpjeti da se tužiteljica u sudskom registru privrednih subjekata, koji se vodi kod Općinskog suda u Zenici, upiše kao suvlasnik/suosnivač Društva za međunarodni transport, unutrašnju i vanjsku trgovinu „...“ d.o.o. J.-T., JIB ..., MBS: ..., sa 25% udjela. U prilog navedenoj odluci prvostepenog suda je i utvrđenje da nije došlo do uvećanja osnovnog kapitala društva od kada su ga naslijedom stekli tuženi, sve do 2020. godine, pa su neosnovani navodi tužiteljice, koja je iskazivala suprotno, a tu svoju tvrdnju nije dokazala.

Obrazloženo proizlazi iz nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke koji je prvostepeni sud cijenio objektivnim i stručnim i takvog prihvatio. Prema nalazu i mišljenju vještaka stvarna vrijednost firme na dana 07.07.2020. godine je iznos od 593.892,00 KM. Razlika kapitala od 2009. godine do 07.07.2020. godine da je 319.416,00 KM, a 50% toga da iznosi 159.708,00 KM. Međutim, neovisno o utvrđenom uvećanju, tužbeni zahtjev, stav drugi izreke, pravilno je odbijen uz obrazloženje na strani sedmoj osporene presude, kako slijedi je „utvrđeno uvećanje stvarne vrijednosti posebne imovine tuženih (uvećanje vrijednosti društva, pa time i vrijednost suvlasničkog udjela tuženih), koje nije praćeno povećanjem osnovnog kapitala, dovodi do razlike između nominalne vrijednosti udjela i njegove tržišne vrijednosti, a razlika između nominalne vrijednosti udjela i njegove tržišne vrijednosti ne predstavlja posebnu pravnu kategoriju koja bi mogla biti predmet utvrđenja bračne stečevine, jer zajedničku imovinu supružnika može predstavljati samo udjel u privrednom društvu, pa i eventualno učešće tužiteljice u uvećanju ove vrijednosti može biti predmet obligaciono pravnog zahtijeva, a ne predmet bračne stečevine.

Vještačenje ekonomske struke provedeno je i na okolnosti ostvarene dobiti društva i visine isplaćene dobiti tuženima kao suvlasnicima udjela, tako da je tužiteljica dokazala da je tuženom U.M.u, kao suvlasniku Privrednog društva „...“ d.o.o. J.-T., u toku trajanja bračne zajednice, a u periodu od 2012. do 07.07.2020. godine isplaćena dobit u ukupnom iznosu od 718.199,00 KM i da je u periodu od 2016. godine isplaćivana na tekući račun otvoren kod UniCredit Banke broj:

Slijedom prethodno obrazloženog, suprotno žalbenim tvrdnjama tužiteljice i tuženih, nije ostvaren žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje. Isto se odnosi i na a ni žalbeni razlog pogrešna primjena materijalnog prava, obzirom na pravilno utvrđenje prvostepenog suda da su materijalno pravna osnova na kojoj je temeljena pobijana presuda odredbe člana 251., člana 252., člana 253., člana 254. i člana 259. Porodičnog zakona (Sl.novine F BiH broj: 35/05 i 41/05). Odredba člana 251. stav 1. bračnu stečevinu definiše po njenoj sadržini, da je čini imovina koju su bračni partneri stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice, kao i prihodi iz te imovine, na kojoj su (član 252. stav 1.) bračni partneri suvlasnici u jednakim dijelovima, ako nisu drukčije ugovorili. Vezano za imovinu, Porodični zakon je (član 254. stav 1. i stav 2.) definisao i posebnu imovinu, da je to ona koju je bračni partner ima u času sklapanja braka. Definisana, kao i imovina stečena za vrijeme trajanja bračne zajednice po pravnom osnovu drugačijem nego u članu 251. Porodičnog zakona je posebna imovina.

Na osnovu prethodno navedenog, činjeničnog utvrđenja, pravilno je utvrđenje i odluke navedene u stavu prvom i stavu drugom izreke, odnosno da je putničko motorno vozilo „Golf“ bračna stečevina tužiteljice i tuženog U.M.a sa ½ suvlasničkim dijelovima, dok privredno društvo „...“ to nije, već da je udio od 50% istog koji pripada tuženom U.M.u njegova posebna imovina.

Kada je u pitanju odluka o troškovima parničnog postupka, da svaka strana podmiruje svoje troškove parničnog postupka, potrebno je ukazati slijedeće. Kada je u pitanju primjena odredbi člana 280. stav 1. Porodičnog zakona iz iste jasno slijedi da se primjenjuje prilikom odluke o

troškovima postupka u “statusnim stvarima”. Statusni su: razvod i poništenje braka, utvrđivanje očinstva i materinstva, a prema odredbama istog zakona predmetni spor ne spada u statusne. Član 280. stav 1. Porodičnog zakona glasi, citat: „O troškovima postupka u statusnim stvarima sud će odlučiti slobodno, vodeći računa o okolnostima slučaja i o ishodu postupka.“ Međutim, neovisno o tome što se prvostepeni sud u obrazloženju odluke o troškovima postupka poziva isključivo na odredbu člana 280., to prema ocjeni ovog suda, nije bilo od uticaja (član 209. Zakona o parničnom postupku) jer su troškovi faktički dosuđeni u skladu sa odredbama člana 386. stav 2. Zakona o parničnom postupku, što je prema ocjeni ovog suda pravilno, zakonito i pravično.

Slijedom obrazloženog neosnovani su žalbeni navodi tuženih koji se odnose na rješenje o troškovima parničnog postupka (član 175. stav 4. Zakona o parničnom postupku). U prilog ovakvoj odluci o troškovima postupka je i to da ona ima uporište u stanju spisa i osporenoj presudi. Naime iz stanja spisa proizlazi da su u postupku poduzete procesno pravne radnje za koje se određenim zahtjevima stranaka (troškovnici) troškovi potražuju, a iz osporene presude proizlazi djelimični uspjeh tužiteljice u predmetnoj parnici, sve u skladu sa odredbama člana 386. stav 2. Zakona o parničnom postupku.

Neosnovan je žalbeni prigovor koji se odnosi na, prema navodima žalbe, pogrešno bavljenje suda utvrđenjem dobiti privrednog društva, a po tužbenom zahtjevu za utvrđenje udjela tužiteljice u istom, kao bračnoj stečevini. O navedenom prigovoru se u osporenoj presudi, prema ocjeni ovog suda, pravilno odredio prvostepeni sud, strana četvrta, peta i šesta obrazloženja. Naime, u procesno pravnoj situaciji, kada i sama tužiteljica tvrdi da je „ulagala“ u označeno privredno društvo, pravilno je utvrđivati kolika su ta ulaganja, kako je to u postupku činio prvostepeni sud. Pored navedenog, neosnovano je očekivati, kako to čini žaliteljica, da će se sud kod ovakve vrste imovine i kada suprotna strana tvrdi da nije bilo ulaganja i da se radi o posebnoj imovini, ograničiti samo na utvrđenje da je u pitanju bračna stečevina. U prilog navedenom, prema ocjeni ovog suda, pravilnom postupanju prvostepenog, je i činjenica da su tuženi spornu imovinu naslijedili od svog oca i to prije zaključenja braka tužiteljice i tuženog U.M.a, pa slijedom toga nedostaje jedan od elemenata iz zakonske definicije da je u pitanju imovina stečena u toku trajanja bračne zajednice, tako da se utvrđenje vrijednosti privrednog društva nameće potrebnim.

Neosnovano se tužiteljica u žalbi „bavi“ ocjenom dokaza koji su provedeni u prvostepenom postupku, a sve u nastojanju da se utvrdi kako je taj žalbeni razlog osnovan. Naime, u žalbi se provedeni dokazi percipiraju i cijene na drugačiji način od onog kako to čini prvostepeni sud, koji je prema ocjeni žalitelja, na temelju svoje ocjene dokaza pogrešno zaključio da je tužbeni zahtjev neosnovan. Sve prethodno navedeno se odnosi i na uz žalbu priloženi izvadak, fotokopija novinskog članka: „Podjela bračne stečevine s osvrtom na poslovne udjele u d.o.o.“. Žaliteljici se ukazuje da je ocjena dokaza provedenih tokom postupka, zadatak suda, a ne stranaka, a proizlazi iz odredbi člana 8. Zakona o parničnom postupku i koji je prvostepeni sud u konkretnom slučaju, prema ocjeni ovog suda obavio u skladu sa navedenom zakonskom odredbom. Provedene dokaze na temelju kojih je utvrdio za ovaj postupak odlučne činjenice i sve dokaze provedene u postupku, prvostepeni sud je cijenio savjesno i brižljivo i

to svaki dokaz posebno i sve dokaze zajedno, kako mu nalažu odredbe iz člana 8. Zakona o parničnom postupku, a odlučne činjenice za ovaj postupak su prethodno navedene te sadržane i u obrazloženju pobijane presude, koja je sačinjena u skladu sa odredbama člana 191. Zakona o parničnom postupku, što jasno proizlazi iz njenog obrazloženja. Naime osporena presuda sadrži sve elemente koje propisuje navedena odredba, odnosno: zahtjeve stranaka, činjenice koje su stranke tokom prvostepenog postupka navele i provedene dokaze, koje je od navedenih činjenica prvostepeni sud utvrđivao i zašto upravo te činjenice te na koji način ih je utvrđivao, odnosno na temelju kojih dokaza, te koji su dokazi provedeni i kako ih je cijenio prvostepeni sud, sve u skladu sa odredbama člana 191. stav 4. Zakona o parničnom postupku. Obrazloženje sadrži zadovoljavajuće, jasne i potpune razloge iz kojih se može zaključiti da je prvostepeni sud donoseći istu cijenio sve argumente tužioca i tužene koji su od uticaja za donošenje zakonite i pravilne odluke, kao i relevantne materijalno pravne propise. Razlozi navedeni u obrazloženju osporene presude i izreka su kompatibilni, odnosno razlozi su logični i jasni u tolikoj mjeri da se iz njih jasno proizlazi zašto je odluka takva kakva je navedena u izreci. Potvrda za navedeno, sadržana je u obrazloženju prvostepene presude, koju tužena osporava između ostalog da je dokazala neosnovanost tužbenog zahtjeva.

Ne može se osnovanim prihvatiti ni pozivanje tužiteljice na „stanovište sudske prakse“ vezano za „volju stranaka“ te presudu Vrhovnog suda F BiH broj: 33 0 P 015117 12 Rev od 11.06.2013. godine. Ovo zbog toga što su u postupku koji je prethodio donošenju pobijane presude (stav drugi izreke) tuženi dokazali da su predmetnu imovinu stekli naslijeđem od svog oca u vrijeme kada tužiteljica i tuženi U.M. nisu bili u braku i što se prema utvrđenju prvostepenog suda, temeljeno na nalazu i mišljenju vještaka financijske struke od februara 2022. godine, ne radi o takvim ulaganjima koja bi bila dostatna za usvajanje predmetnog tužbenog zahtjeva. Pravilno se u obrazloženju osporene presude (strana sedma, osma i deveta) tužiteljici ukazuje da bi njen zahtjev eventualno mogao biti obligaciono pravni. Isto se odnosi i na ukazivanje na stanovišta sudova u susjednim državama.

Kada je u pitanju nalaz i mišljenje vještaka financijske struke, koji je prvostepeni sud prihvatio kao objektivan i stručan, tužiteljici prilikom njegovog izvođenja nije uskraćeno ni jedno pravo propisano Zakonom o parničnom postupku, a ni Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Prije ocjene prvostepenog suda koja se odnosi na predmetni nalaz i mišljenje, tužiteljici je omogućeno da prilikom utvrđenja koji će se od predloženih dokaza, dakle i navedeni dokaz, provoditi, a i nakon toga u vrijeme provođenja označenog dokaza aktivno učestvuju u postupku primjenom odredbi člana 147. stav 2., člana 151. stav 1., člana 152. stav 1., člana 154. I člana 156. Zakona o parničnom postupku. Konačno tužiteljica je to pravo i konzumirala, što proizlazi iz zapisnika o glavnoj raspravi od 17.03.2022. godine. Određeni vještak je odgovorio na sva pitanja tužiteljice, tuženih, suda i dao stručna objašnjenja na primjedbe, što proizlazi iz označenog zapisnika o glavnoj raspravi. Međutim, drugo pitanje da li je tužiteljica “zadovoljna” nalazom i mišljenjem vještaka, što nije predmet interesovanja ovog suda pa se tim neće posebno baviti, ali se isto svakako ne može riješiti tako što će biti definisano kao povreda nekih procesnih prava ili uskraćivanje istih od strane suda.

Dakle, donoseći pobijanu presudu prvostepeni sud je potpuno i pravilno utvrdio sve relevantne činjenice vezane za tužbeni zahtjev, na koje je pravilno primijenio materijalno pravo i donio pravilnu i zakonitu odluku.

Sve iznesene razloge iz prvostepene presude, kao pravilne prihvata i ovaj sud, jer proizlaze iz provedenih dokaza, koje je prvostepeni sud cijenio savjesno i brižljivo i to svaki dokaz posebno i sve dokaze zajedno, kako mu nalažu odredbe iz člana 8. Zakona o parničnom postupku.

U toku postupka koji je prethodio donošenju pobijane presude, nisu učinjene povrede odredbi parničnog postupka na koje drugostepeni sud pazi po službenoj dužnosti.

Slijedom navedenog ne mogu se prihvatiti žalbeni prigovori tužiteljica koje tvrde suprotno.

Ostali žalbeni navodi tužiteljice i tuženih i za ishod spornog odnosa i ovog žalbenog postupka nisu od značaja, radi čega ih drugostepeni sud, saglasno odredbama iz člana 231. Zakona o parničnom postupku nije posebno ni cijenio.

Iz prethodno obrazloženog proizlazi da nisu ostvareni žalbeni razlozi iz kojih tužiteljica i tuženi osporavaju presudu prvostepenog suda, a ni razlozi na koje drugostepeni sud pazi po službenoj dužnosti u smislu odredbi člana 221. Zakona o parničnom postupku, pa je ovaj sud žalbu, kao neosnovanu, odbio i osporenu presudu potvrdio, odnosno odlučio kao u izreci ove presude, primjenom odredbi člana 226. Zakona o parničnom postupku.

Predsjednica vijeća

Jasmina Begović Devović